

ROBIN SHARMA

LYDERIS BE TITULO

Kiekvieną dieną pranokite save tokius, kokie buvote vakar

Turinys

PIRMAS SKYRIUS

Jūs turite prigimtinę teisę būti lyderiai ir siekti sėkmės ... 15

ANTRAS SKYRIUS

Susitikimas su lyderiavimo mokytoju 20

TREČIAS SKYRIUS

Liūdnos vidutiniškumo pasekmės ir
įspūdingos lyderiavimo meno dovanos 43

KETVIRTAS SKYRIUS

Pirmasis pokalbis apie lyderiavimą:
kad būtum lyderis, tau nereikia titulo 60

PENKTAS SKYRIUS

Antrasis pokalbis apie lyderiavimą:
audringi laikai gimdo didžius lyderius 104

ŠEŠTAS SKYRIUS

Trečiasis pokalbis apie lyderiavimą:
lyderiavimo sėkmė priklauso nuo santykių kokybės 147

SEPTINTAS SKYRIUS

Ketvirtasis pokalbis apie lyderiavimą:
kad būtum didis lyderis, pirma tapk didžia asmenybe ... 177

PIRMAS SKYRIUS

*Jūs turite prigimtinę teisę
būti lyderiai ir siekti sėkmės*

*Niekas nenukeliauja anapus savo beprotiškų lūkesčių,
jei pradėdamas kelionę beprotiškų lūkesčių nepuo-
selėja.*

– RALPH CHARELL

*Galimybė laimėti – nuostabiausia dovana, kurią
žmogus gali dovanoti kitiems.*

– AYN RAND

Mes visi gimstame genialūs. Ir kaip gaila, kad dauguma mūsų miršta tapę vidutinybėmis. Tikiuosi, jūsų nenuliūdins, kad šį be galo svarbų dalyką pranešu pačioje knygos pradžioje. Taip pat turiu pasakyti, jog esu tiesiog paprastas vyrukas, kuriam pasisekė sužinoti nemažai ypatingų paslapčių, padėjusių siekti neįtikėtinos sėkmės versle ir visapusiško pasitenkinimo gyvenime. Gera žinia yra ta, kad šioje nepaprastoje kelionėje, į kurią mes kartu leisimės, aš su jumis pasidalysiu viskuo, ką man pavyko išsiaiškinti. Tad jūsų irgi laukia sėkmė ir įspūdingas gyvenimas. Kelionė prasideda šiandien.

Tas ypatingas pamokas aš jums perteiksiu labai rūpestingai ir su nuoširdžiu padaršiniu. Mūsų bendra kelionė bus kupina smagių nuotykių, įkvėpimo ir pramogų. Principai ir metodai, su kuriais susipažinsite, *iškart* pastūmės jus karjeros laiptais į viršų, padarys jus laimingus ir padės atsiskleisti gražiausiai jūsų esybės daliai. Tačiau bene svarbiausia yra tai, kad aš būsiu su jumis nuoširdus. Jūs šito nusipelnėte.

Esu Bleikas Deivisas ir nors gimiau Milvokyje, bemaž visą gyvenimą praleidau Niujorke. Ir vis dar myliu šį miestą. Jo restoranus. Jo tempą. Jo žmones. Ir tuos sumuštinius su karštomis dešrelėmis gatvėse. Jie neįtikėtini! Taip, aš dievinu maistą, nes man tai yra vienas iš didžiausių gyvenimo malonumų. Kaip ir malonūs pokalbiai, mėgstamos sporto varžybos ir geros knygos. Žodžiu, žemėje nėra kitos tokios vietos kaip „Didysis obuolys“.* Aš tikrai neketinu išsikraustyti iš Niujorko. Nei šiuo metu, nei kada nors.

Dabar prašau leisti man truputį pakalbėti apie savo vaikystę, o paskui mes grįšime prie keistų ir labai svarbių įvykių, kurie mane privertė palikti tą vietą, kurioje visada norėjau gyventi. Mano mama buvo pati mieliausia moteris pasaulyje, o tėvas – ryžtingiausias vyras, kokį man kada nors teko sutikti. Tokius žmones vadina žemės druska. Jie nebuvo tobuli, bet parodykite man nors vieną tobulą. Tačiau svarbiausias dalykas tas, kad jie visada stengdavosi iš paskutiniųjų. Padarydavo viską, kas įmanoma. Tada galima eiti namo ir ramiai miegoti. Nerimauti dėl dalykų, kurių neįmanoma valdyti, yra tiesiausias kelias į ligos patalą. Be to, didžioji dauguma dalykų, kurie mums kelia tiek rūpesčių, tikrovėje niekada neatsitinka. Rašytojas Kurtas Vonegutas

* Big Apple – taip yra pramintas Niujorkas (red.).

(Kurt Vonnegut) apie tai pasakė štai tokiais gražiais žodžiais: „Tikrosios jūsų gyvenimo bėdos yra tie dalykai, apie kuriuos jūs net nepagalvojate, o jie kaip perkūnas iš giedro dangaus trenkia ketvirtą valandą popiet kokį ramų antradienį.“

Tėvai mane formavo daugybe būdų. Jie buvo sukaupę mažai daiktų, kita vertus, turėjo viską: nuostabių vertybių, savigarbą ir nebijojo ginti savo įsitikinimų. Man jų vis dar skausmingai trūksta ir nebūna dienos, kad pamirščiau mintyse jiems padėkoti. Vidinės tylos akimirkomis aš kartais susimąstau apie tai, jog mes paprastai laikome savaime suprantamu dalyku tuos žmones, kuriuos labiausiai mylime. Kol juos prarandame. Tada tyliai meldžiame, kad mums būtų suteikta antroji galimybė jiems atsakyti tokiu elgesiu, kokio jie buvo nusipelnę. Neleiskite, kad panašūs apgailestavimai nuodytų jūsų gyvenimą. Deja, daugeliui iš mūsų šitai atsitinka labai dažnai. Jei esate tokie didžiai palaiminti, jog dar turite tėvus, gerbkite juos. Ir tą pagarbą parodykite jau šiandien.

Aš buvau geras vaikas. Senelis mane vadino „širdele ant dviejų kojų“. Mano prigimtis tiesiog neleido nieko skaudinti ar kam nors kenkti. Aš gerai mokiausi, mane mėgo mergaitės, buvau vienas pagrindinių mokyklos futbolo komandos žaidėjų. Viskas pasikeitė, kai žuvo mano tėvai. Žemė išslydo man iš po kojų. Praradau pasitikėjimą savimi ir tarsi subyrėjau. Gyvenimas ėmė strigti.

Eidamas trečią dešimtį, basčiausi iš darbo į darbą. Tuo metu jaučiausi taip, lyg savo gyvenimą būčiau patikėjęs autopilotui. Sustingęs ir nejautrus, aš į nieką nekreipiau dėmesio, tiesiog gydžiausi nesaikingomis televizijos, maisto ir nerimo dozėmis – tais dalykais, kurie lyg ir padeda numalšinti skausmą, kurį kursto supratimas, jog tavo galimybės žuvo.

Tuo gyvenimo laikotarpiu darbas man tebuvo priemonė, kaip apsimokėti sąskaitas, o ne proga realizuoti savo talentus. Sunkiai stumdavau darbo valandas ir nė kiek nesirūpinau, kaip savo organizaciją padaryti geresnę ar kaip nušviesti kitų žmonių gyvenimus.

Galiausiai nusprendžiau stoti į karo tarnybą. Tai atrodė geras būdas atgauti jausmą, jog kam nors gyvenime priklausai, ir savo vidinę sumaištį pakeisti tvarka bei griežta drausme. Mane išsiuntė į Iraką. Ten vyko karas. Ir nors kariuomenė mano gyvenimui iš tikrųjų suteikė tam tikrą struktūrą, patyriau dalykų, kurie mane persekioja iki šiol. Regėjau, kaip kruvinuose mūšiuose žūsta mano draugai, su kuriais visai neseniai liejau prakaitą mokomosiose pratybose. Mačiau, kaip negailestingai luošinami ir žalojami jaunučiai kareiviai, dar visai vaikai. Jaučiau, kad gyvenimas tampa beviltiškas ir purvinas. Išgaravo paskutinis entuziazmas. Tie karo vaiduokliai nuo manęs niekaip neatstojo, kad ir kur ėjau.

Vieną dieną netikėtai atėjo laikas grįžti. Tai atsitiko akimirksniu. Mane įsodino į transporto lėktuvą, parskraidino namo ir praėjus dienai ar dviem, po įprastinio medicininio patikrinimo, aš įteikiau savo vadams atsistatydinimo raportą. Man padėkojo už tarnybą savo šaliai ir palinkėjo geros kloties. Saulėtą rudens popietę žengęs į gatvę supratau, kad vėl likau vieniui vienas – pats su savimi.

Laukė itin sunki užduotis rasti būdą grįžti į visuomenę, kuri mane jau buvo pamiršusi. Kamavo košmariški prisiminimai apie smurto kupinas karo scenas ir naktimis aš dažnai tiesiog neįstengdavau užmigti. Rytais valandų valandas gulėdavau lovoje bandydamas rasti jėgų atsikelti ir pradėti naują dieną. Man skaudėjo visą kūną. Be jokios priežasties jaučiausi išsigandęs ir kiek laisviau galėjau bendrauti tik su savo bičiuliais kareiviais.

Tie dalykai, kurie man kitados labai patiko, dabar atrodė visiškai banalūs ir nuobodūs. Mano gyvenime nebuvo likę jokio tikslo ar prasmės. Kartais trokšdavau numirti.

Turbūt pati brangiausia tėvų dovana man buvo troškimas mokytis, gilintis į žinias, sukauptas knygoje. Vienoje knygoje galima aptikti idėjų, kurios kartais pakeičia visą gyvenimą. Proto lavinimas ir akiračio plėtimas – puiki investicija. Nuolatinis mokymasis – tai viena iš esminių atviros ir stiprios asmenybės savybių. O nepaliaujama saviugda yra geriausia išlikimo strategija, leidžianti ištvirti sunkius laikus. Iškiliausi žmonės visada turi sukaukę dideles asmenines bibliotekas.

Taigi pradėjau dirbti knygyne Soho rajone. Tačiau buvau pernelyg apatiškas, tad man sekėsi nelabai gerai. Mane dažnai peikdavo knygyno vadybininkas, grėsė atleidimas iš darbo. Būdavau nesusikaupęs, nepritapau prie komandos ir dirbau gal net blogiau nei pusėtinai. Išgelbėjo meilė knygoms. Nors knygyno savininkai man prikaišiojo prastą darbo etiką, klientai mane, regis, mėgo. Taigi aš laikiausi. Bet tik ant siūlelio.

Ir netikėtai reikalai pakrypo gera linkme. Vieną dieną mano gyvenime pradėjo vykti tikri stebuklai – kai šito mažiausiai tikėjausi. Viskas pasikeitė. Knygyne mane aplankė keistas nepažįstamasis. Per visai trumpą laiką jis išmokė mane ir kitaip dirbti, ir kitaip gyventi.

Dabar, sulaukęs dvidešimt devynerių metų ir apdovanotas didesne sėkme bei didesniu džiaugsmu, nei kada nors drįsau svajoti, aš pradėdau suprasti, kad sunkūs laikai žmones daro geresnius. Ir kad visi mes esame sukurti tapti nugalėtojais – ir darbe, ir gyvenime. Taigi atėjo laikas papasakoti, kas gi man nutiko.

ANTRAS SKYRIUS

Susitikimas su lyderiavimo mokytoju

*Dienos ateina ir nueina tarsi tylios, miglotos figūros,
atsiūstos iš tolimo draugiško pobūvio, ir nieko nepa-
sako. Ir jei mes nepasinaudojame jų dovanomis, jos
tyliai nusineša jas su savimi.*

– RALPH WALDO EMERSON

Išaušo dar vienas beprotiškai nykus pirmadienio rytas. Ką tik baigėsi vadinamosios „pirmadienio ryto grumtynės“ – tai yra savaitinio susirinkimo pirmoji dalis, kurios metu įvardijami ir pritarimo šūksniais bei šypsenomis apdovanojami „klientų aptarnavimo herojai“. Knygyno apyvarta buvo menka, todėl sklandė gandai, kad jį uždarys, kai tik įsibėgės visos kompanijos reorganizacija. Reikėjo mažinti išlaidas, tobulinti darbo procesus ir didinti pelną. Ir skubiai.

Susirinkimo tikslas buvo mus vėl sutelkti į komandą, pasirengusią įgyvendinti kompanijos misiją ir jos vertybes, taip pat nuteikti mus būsimos savaitės darbui. Baigiantis metams,

kiekvienas knygynas turėdavo išrinkti geriausią darbuotoją, o šis paskui varžydavosi dėl kasmetinio „Geriausio Amerikos knygų pardavėjo“ apdovanojimo, kurį buvo įsteigusi mūsų kompanija. Nugalėtojas laimėdavo nemenką sumelę ir savaitės trukmės atostogas Aruboje. Tiesą sakant, visas šis reikalas, užuot skatinęs ar įkvėpęs, man tik kėlė dar didesnę apatiją. Beje, tą matė visi.

Tada atsitiko mįslingas dalykas. Kai Verslo literatūros skyriuje, pasislėpęs už aukštos knygų spintos, tyliai siurbčiojau kavą (stengiausi išsisukti nuo darbo, aišku), staiga pajutau, kaip man patapšnojo per petį. Akimirksniu apsisukau. Ką išvydau, mane pribloškė.

Priešais stovėjo neįtikėtina keistos išvaizdos vyras, vilkįs pasibaisėtinais drabužiais. Jie buvo nederantys, seni ir skylėti. Vis dėlto pajutau, kad jo dvasia yra kuo sveikiausia. Iš liemenės kišenėlės kyšojo geltona nosinė, visa išmarginta mažais peliukais Mikiais. Ant jo kaklo kabėjo sidabrinė grandinė, kurioje moderniu šriftu buvo išgraviruotos raidės LBT. Pažiūrėjau į vyro kojas ir nustebau: jis avėjo naujais batais, kurie, tiesa, buvo pigūs, nevarstomi, su šviesiomis geležėlėmis, įterptomis tų blizgančių batų galuose.

Vyras stovėjo nejudėdamas ir tylus. Jis puikiai jautė, kokia neįauki ir ilga man yra kiekviena akimirka, bet, rodės, nematė reikalo tarti nė žodžio – reta savybė šiame pasaulyje, kuriame per daug kalbama ir per mažai daroma.

Nepažįstamojo veidas buvo panašus į raukšlių vandenyną ir aiškiai rodė, kad tai labai senas žmogus. Jo dantys buvo smarkiai aptrupėję ir praradę natūralią spalvą. Šiurkštūs susivėlę plaukai styrojo visomis įmanomomis kryptimis, ir man toptelėjo, jog toks yra didysis Albertas Einšteinas toje senoje įžymioje nespalvotoje nuotraukoje, kurioje jis mums žaismingai rodo liežuvį.

Tačiau labiausiai tą pilką pirmadienio rytą mane pribloškė keistuolio akys. Ypatingos akys. Nors dėl aprangos jį galėjai palaikyti benamiu ar net psichiškai nesveiku, jo žvilgsnis buvo tvirtas, o akys – skaidrios. Žinau, skamba keistai, tačiau aš, paveiktas vien tokio žvilgsnio, pasijutau ne tik saugus, bet ir suvokiau stovįs priešais labai stiprią asmenybę.

– Sveikas, Bleikai, – galiausiai tarė tas paslaptingas ir keistas žmogus sodriu balsu. – Išties malonu su tavimi susipažinti. Daug apie tave girdėjau iš visų šio knygyno žmonių.

Šis vyras žino mano vardą! Gal man vis dėlto reikėtų susirūpinti... Šiaip ar taip, Niujorke yra visokių žmonių, o šio išvaizda mane gerokai trikdė. Kas jis? Kaip atsidūrė šiame knygyne? Ar aš galiu jaustis saugus? Ir iš kur jis, po galais, sužinojo mano vardą?!

– Atsipalaiduok, mano drauge, – pridūrė jis, tiesdamas ranką pasisveikinti. – Aš esu Tomis Flinas. Mane ką tik perkėlė į šį knygyną iš Aukštutinio Istsaido. Žinau, knygyną darbuotojai atrodo kitaip, tačiau aš, tiesą sakant, pernai tapau geriausiu metų knygų pardavėju. Tad verčiau elkis su manimi maloniai. Vieną dieną galiu tapti tavo šefu.

– Turbūt juokauji! Tikrai dirbi mūsų kompanijoje? – išsprūdo man.

– Dirbu. Bet nesijaudink, aš nė nesvajoju būti tavo šefas. Titulai manęs visiškai nedomina. Man svarbu tik kuo geriau atlikti savo darbą. Ir tam nereikia jokių formalių įgaliojimų. Taip, penkerius pastaruosius metus mane pripažindavo geriausiu šios knygų kompanijos darbuotoju.

Glostydamas savo nosinę su peliukais, vyras didžiudamasis nusišypsojo.

Šis keistuolis man vaidenasi, ne kitaip! Ėmiau mindžiukuoti. Gal turėčiau sprukti, jei tai dar įmanoma? Tačiau tada atrodyčiau kvailai. Bendradarbiai jau ir taip nejautė man didelės pagarbos. Be to, pernelyg dievinau savo rytinę kavą, kad ją šitaip, nebaigtą gerti, palikčiau. Antra vertus, negalėjau nepripažinti, jog tas prieš mane stovintis vyras, be kita ko, buvo labai įdomus. Nusprendžiau pasilikti.

Paskui apsidairiau ieškodamas paslėptos filmavimo kameros. Gal bendradarbiai mane sumanė nufilmuoti vienai iš tų juokingų televizijos laidų, kurios šaiposi iš nelaimėlių, patekusių į jų sumaniai paspėstus sąstus? Bet kameros niekur nesimatė. Ką gi, žiūrėkime, kas bus toliau.

– Sveikas, Tomi. Malonu su tavimi susipažinti, – pratariau šiek tiek drebančiu balsu, nors armijoje man buvo tekę susidurti su kur kas didesnėmis dramomis ir išverti daug sunkesnius išbandymus. – Tai kodėl tave perkėlė į šį knygyną? – pasiteiravau, nors iš tikrųjų man labai knietėjo pridurti: „Kodėl ne į beprotnamį?“ – Žinai, kalbama, kad mes čia esame skęstantis laivas.

– Na, manęs tikrai niekas nevertė persikelti, Bleikai, pats to paprašiau, – jo balsas ir dabar skambėjo tvirtai. – Aš norėjau šio perkėlimo. Aname knygyne jau netobulėjau. Ir tada pamaniau, kad galėčiau daugiau nuveikti čia. Kur sunkesnės sąlygos, ten šaunesnės galimybės, Bleikai. Taigi aš panorau atsikraustyti čia ir dirbti su tavimi, – baigė jis plačiai šypsodamasis.

Neįsivaizdavau, kur krypsta pokalbis. Kas yra šis tipas? Peiliukai ant jo nosinės mane jau ėmė erzinti, nors tas padarėlis, džiuginantis milijonus žmonių, čia buvo niekuo dėtas.

– Ar vardas Oskaras tau ką nors primena, Bleikai?

Aš krūptelėjau. Man užgniauzė kvapą. Širdis suplakė smarkiau, ėmė virpėti kojos. Mano tėvo vardas buvo Oskaras!